

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

**Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції
з міжнародною участю**

**“ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ
ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ) НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ”,**

**присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

**15-16 травня 2014 року
м. Тернопіль**

ЧАСТИНА 2

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2014

Література

1. Мішалов В.Г., Бурка А.О., Храпач В.В. та ін. Типова навчальна програма з дисципліни «Хірургія» (скорочена версія) // Хірургія України. – 2008. -№3. – С. 96 – 106.
2. Нерянов Ю.М., Компанієць В.М. Положення про застосування кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Запорізькому державному медичному університеті. -Запоріжжя: ЗДМУ, 2010. – С. – 23.
3. Практикум з хірургії. Модуль 2 / Навчальний посібник за ред. В.Г.Мішалова. – К.: «Асканія», 2011. – с. 24.
4. Тимофєєв А.А. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищому медичному закладі. – Сучасна стоматологія. – 2009. – № 4. – с. 142 – 144.

УДК 004.9:005.336.2]-057.875

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ – ВИМОГА ЧАСУ

Т. Оніщенко, О. Рябоконт, О. О. Фурик

Запорізький державний медичний університет

AN INFORMATIVE COMPETENCE OF FUTURE DOCTORS IS REQUIREMENT OF TIME

T. Onishchenko, O. Ryabokon, O. Furyk

Zaporozhye State Medical University

Резюме: У сучасних умовах орієнтація на вдосконалення інформаційної освіти майбутніх фахівців є вимогою часу. Вдосконалення медичної освіти має проводитися на основі компетентнісного підходу, де в якості освітнього результату інформаційної підготовки розглядається інформаційна компетентність. Інформаційна компетентність майбутнього лікаря є інтеграційною якістю особи і виражається у готовності студента до активного використання професійно-орієнтованих інформаційних технологій для отримання знань, створення стосунків, ухвалення рішень у майбутній діяльності і суміжних областях, а саме використання самостійної роботи. З метою оцінювання інформаційної компетентності в освітньому процесі є новий метод “Портфоліо”, що надає інформацію про здібності студентів, їх знання, вміння, навички, набутий досвід діяльності, ціннісні орієнтації. Цей метод сприяє здійсненню регулярної саморефлексії по засвоєнню інформаційних технологій, формує об’єктивну самооцінку студента у навчально-пізнавальній діяльності.

Summary: In modern terms focus on improving the education of future information professionals is a contemporary. Improving medical education should be based on competency approach, where as a result of the educational preparation of the information is considered information competence. Information competence of a doctor is an integration of quality people and expressed the readiness of students to actively use professionally-oriented information technology to gain knowledge, create relationships, decision-making in the future activities and related areas, such as the use of independent work. In order to evaluate information competence in the educational process is a new method of “Portfolio” that provides information on the ability of students, their knowledge, skills, experience gained activity, values. This method contributes to the regular self-reflection on the assimilation of information technology generates an objective self-assessment of students in teaching and learning activities.

Вступ. Одним з основних напрямів вдосконалення інформаційної освіти майбутніх фахівців, у сучасних умовах розвитку суспільства, є орієнтація на особливості і вимоги інформаційного виробничого процесу [1]. Соціальне середовище, в яке сьогодні потрапляє випускник, відрізняється жорсткістю, напруженістю і підвищеною конкуренцією фахівців. Вдоволення ринкового попиту на фахівців певного рівня і якості підготовки ставить проблеми перед ВНЗ [2].

У зв’язку з цим випускник ВНЗ має бути готовим до активного використання професійно значимих інформаційних технологій не лише в рішенні фактичних завдань, але й у взаємодії діяльності фахівця з глобальним інформаційним простором, в ухваленні управлінських рішень [3,4,5].

Основна частина. Результатом інформаційної освіти фахівця традиційно розглядаються знання, вміння, навички, що визначають його надалі у більшості своїй як адаптаційну особу. Головним недоліком такого підходу є те, що внаслідок випускник “може знати дуже багато що, але не вміти робити нічого”. У зв’язку з цим вдосконалення медичної освіти має проводитися на основі компетентнісного підходу, де в якості освітнього результату інформаційної підготовки розглядається інформаційна компетентність [6].

Розвиток інформаційної компетентності майбутнього лікаря в освітньому просторі ВНЗ має здійснюватися у полі активної діяльності та життєвих сенсів студента. У цих умовах особливу

актуальність набуває самостійна робота, яка має істотний часовий ресурс і сприяє розвитку мотивації до подальшого засвоєння професійно значимих інформаційних технологій, самоорганізації інформаційної діяльності студента, становлення його суб'єктної позиції, сприяє формуванню в них самостійності в ухваленні рішень [7].

Інформаційна компетентність майбутнього лікаря є інтеграційною якістю особи, що виявляється у здатності студента до активного використання професійно-орієнтованих інформаційних технологій для отримання знань, створення стосунків, ухвалення рішень у майбутній діяльності і суміжних областях.

Оцінювання інформаційної компетентності майбутніх лікарів може здійснюватися з трьох аспектів її прояву: знанієвому (володіння знанням змісту компетентності); поведінковому (досвід прояву компетентності у повсякденному житті, учбових модельних ситуаціях); ціннісно-орієнтаційному (відношення до змісту компетентності та об'єкту її застосування). Оцінювання рівня розвитку інформаційної компетентності майбутніх лікарів у самостійній роботі повинно проводитися не рідше за один раз на рік, тобто тестування та анкетування рекомендується проводити наприкінці навчального року [8,9].

Результати виконаних тестових завдань дозволяють оцінити розвиток декларативних і процедурних знань, конструктивних і аналітико-синтетичних вмінь, відповіді студентів на питання анкет дозволять виявити наявність методологічних знань, пошуково-орієнтованих і проектних вмінь, а також оцінити деякий досвід інформаційної діяльності [8,9].

Оцінювання ціннісно-орієнтаційного аспекту інформаційної компетентності має здійснюватися за допомогою анкет, складання есе, спостережень. Придбання студентами досвіду пізнавальної, творчої діяльності оцінюється через спостереження викладача за виконанням студентами практичних завдань різного рівня складності.

З метою розвитку інформаційної компетентності в освітньому процесі потрібним є новий вид оцінювання, який виявляється у демонстрації студентами глибокого розуміння предмета і підтвердження фактичної здатності вирішувати складні проблеми у конкретних ситуаціях [10]. Оцінювання у формі "Портфоліо" відноситься до якісних методів та орієнтовано на триваліші звітні періоди, багаторазові дослідження різних пізнавальних запитів студентів [11]. Метод "Портфоліо" надає інформацію про здібності студентів, їх знання, вміння, навички, набутий досвід діяльності, ціннісні орієнтації. Цей метод необхідно використовувати, оскільки він сприяє здійсненню регулярної саморефлексії по засвоєнню інформаційних технологій, формує об'єктивну самооцінку студента у навчально-пізнавальній діяльності [12, 13].

Комплекти документів "Портфоліо" розробляється викладачем і передбачає наявність: завдання студентові для відбору матеріалу у "Портфель" (не конкретна вказівка, який матеріал слід відібрати, а за якими параметрами його слід відбирати); анкети для експертної групи з числа студентів цієї ж групи для презентації та об'єктивного оцінювання представленого "Портфеля" [14, 15].

Матеріали портфеля включають різні види і рівні складності самостійних робіт студентів. У якості матеріалів портфеля виступають різноманітні типи інформації, а саме артефакти, опис результатів, додаткові матеріали.

Критеріями відбору документів [16] у портфель є:

- критерій динамічності (задачі і завдання, що на думку студента свідчать про його реальний рівень інформаційної компетентності);
- критерій різноманіття (переліки завдань і джерел, що додаються та необхідні для їх виконання, а також вибрана інформація з цих джерел);
- критерій необхідності (завдання, результати яких мають практичну необхідність та цінність для інших);
- критерій повноти і завершеності (документи, що містять якісний аналіз інформації, що використовується та повно відповідає умовам задачі, завданню, висновкам);
- критерій доцільності (завдання, що містять аналіз, порівняння, оцінювання вибраних інформаційних технологій, різних моделей представлення інформації).

Студент вибирає за власним бажанням або за завданням викладача у свій портфель роботи для самостійного виконання. Документи, що складають портфель є: самостійні роботи різних видів і рівнів складності; тестові завдання, що виконані студентом самостійно або на індивідуальних консультаціях; додаткова інформація, що знайдена у процесі пошукової діяльності, проаналізована і структурована, а також обґрунтовані, повні відповіді на питання для самоконтролю; опис нової вивченої професійно-орієнтованої інформаційної технології та етапів її індивідуального засвоєння; доповіді для виступу на проблемних семінарах; сформульовані актуальні питання співрозмовникам під час дискусії; електронні презентації теми і таке інше.

Вибір кожної роботи студента обґрунтовується, чому саме цю роботу він вибрав. Причому, до кожної роботи студент повинен прикласти коментар, який висвітлював би його власну думку з приводу виконання тієї або іншої роботи: що отримав, а що ні, згоден або не згоден він з оцінкою викладача і чому, а також свої власні висновки. Але щоб самооцінка студента при необхідності коригувалася і переходила поступово в об'єктивну, доцільним є надавати на розгляд документи портфеля експертній групі, що повинна формуватися із студентів цієї ж групи. Найголовніше, щоб такий самомоніторинг проводився студентом систематично, оскільки тільки постійний самоаналіз власних досягнень може привести до бажаного результату.

Висновки. Вдосконалення медичної освіти має проводитися на основі компетентнісного підходу, де в якості освітнього результату інформаційної підготовки розглядається інформаційна компетентність. Розвиток інформаційної компетентності майбутнього лікаря в освітньому просторі ВНЗ має здійснюватися у полі активної діяльності та життєвих сенсів студента. Для цього особливою актуальністю набуває самостійна робота, яка має істотний часовий ресурс і сприяє розвитку мотивації до подальшого засвоєння професійно значимих інформаційних технологій, самоорганізації інформаційної діяльності студента, становлення його суб'єктної позиції, сприяє формуванню в них самостійності в ухваленні рішень.

Оцінювання інформаційної компетентності майбутніх лікарів може здійснюватися з трьох аспектів її прояву: знанієвому, поведінковому, ціннісно-орієнтаційному. Оцінювання рівня розвитку інформаційної компетентності майбутніх лікарів у самостійній роботі має проводитися у формі "Портфоліо", який відноситься до якісних методів та орієнтований на триваліші звітні періоди. Цей метод сприяє здійсненню регулярної саморефлексії по засвоєнню інформаційних технологій, формуванню об'єктивної самооцінки студента у навчально-пізнавальній діяльності.

Література

1. Компетентностно-ориентированное обучение в медицинском вузе: Учебно-методическое пособие / Артюхина А.И. [и др.]; Под ред. Е.В. Лопановой. – Омск: ООО Полиграфический центр КАН, 2012. – 198 с. С.21-29.
2. Гуманитарные технологии преподавания в высшей школе: учебно-метод. пособие [Текст] / кол. авторов // Под ред. Т.В. Черниковой. – М.: Планета, 2011. – 496 с.
3. Максимов, Н.И. Разработка компетентностно-ориентированных основных образовательных программ: нормативно-методическая документация вуза [Текст] / Н.И.Максимов, Т.В.Петрова, Н.В. Угорелова, С.В.Мельник, Л.М. Городенцева, К.С. Колобова / Под ред. Проф. Н.И.Максимова – М.: МГТУ им. 4. Байденко, В.И. Проектирование и реализация компетентностно-ориентированных образовательных программ высшего образования: европейский опыт [Текст] / В.И. Байденко, Н.И. Максимов, Н.А. Селезнева – М.: ФГБОУ ВПО МГТУ им. А.Н.Косыгина, 2012. – 153 с.
5. Хуторской, А.В. Компетентностный подход в обучении: Научно-методическое пособие. – М.: Издательство «Эйдос»; Издательство Института образования человека, 2013. – 73 с.
6. Сорокопуд, Ю.В. Педагогика высшей школы: Учеб. пособие [Текст] / Ю.В. Сорокопуд. – Ростов н/Д: Феникс, 2011. – 541 с.
7. Глушевская Е. В. Личностно-ориентированный подход в профессиональной подготовке студентов высших медицинских учебных заведений: дис. канд. пед. наук / Е. В. Глушевская. – Ярославль, 2009. – 160 с.
8. Цыганова Л. В. Стратегии самостоятельной учебной работы как основа ее эффективной организации / Л. В. Цыганова // Высшее образование сегодня. – 2009. – № 12. – С. 69-71.
9. Трегубова Е. С. Самостоятельная работа в высшей медицинской школе и ее роль в формировании личности будущего специалиста / Е. С. Трегубова, Н. А. Петрова, О. Б. Даутова // Материалы Всероссийской научно-методической конференции «Психолого-педагогические аспекты совершенствования качества медицинского и фармацевтического образования» посвященной 90-летию САМГМУ. – 2009. – С. 160-161.
10. Ефремова, Н.Ф. Подходы к оцениванию компетенций в высшем образовании: Учеб. пособие [Текст] / Н.Ф.Ефремова. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов НИТУ МИСиС, 2010. – 216 с.
11. Тарабрина В. Руководство по созданию электронного портфолио // ИКТ.-2008.-№5.-С.6-10.
12. Варламова Л.Д. Электронный портфолио в профессионально-личностном становлении будущих инженеров. // Информатика и образование. -2012.-№3.-С.120.
13. Крепких О.В. Портфолио как инструмент самоанализа // Управление школой. -2007.-№8.-С.31.
14. Петренко А. Мониторинг, портфолио и электронные пособия // Управление школой. -2008.-№14.-С.23-26.
15. Сизова Л.М. Использование портфолио в педагогической деятельности. // Управление ДОУ. -2007.- №7.-С.96.
16. Новикова Т. Оценивание с помощью портфолио // Народное образование. -2006.-№7.-С.137.

<i>О. С. Никоненко, О. В. Губка, Д. А. Децик, М. Г. Головка, В. А. Грушка, В. О. Губка, А. В. Клименко, А. О. Никоненко, Е. І. Гайдаржі, Г. І. Охріменко</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ VI КУРСУ В КОНТЕКСТІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ	230
<i>Т. Оніщенко, О. Рябоконт, О. О. Фурик</i> ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ – ВИМОГА ЧАСУ	233
<i>О. П. Волосовець, Ю. С. П'ятницький, І. В. Соколова, І. В. Мельник, Л. Г. Варнавська, М. О. Поліщук</i> ПІДГОТОВКА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ	236
<i>Т. С. Оспанова, Т. Ю. Хімч, О. В. Авдєєва, Е. А. Болокадзе</i> СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ВУЗУ	238
<i>О. В. Павленко, Т. М. Волосовець, І. П. Мазур</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ЗНАНЬ СЛУХАЧІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «СТОМАТОЛОГІЯ»	240
<i>Г. А. Павлишин, Н. Ю. Лучишин, Т. А. Ковальчук, В. Б. Фурдела, С. О. Никитюк, Н. Б. Галіяш, І. М. Саранук, В. В. Слива</i> ЗНАЧЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	242
<i>М. В. Пацера, О. Г. Іванько, В. Я. Підкова, О. А. Радутна, А. О. Шульга</i> НАВЧАЛЬНІ ФІЛЬМИ ЯК ДОПОВНЕННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ	243
<i>Т. О. Перцева, Г. В. Горбунова</i> ДОСВІД УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ ...	244
<i>Т. О. Перцева, О. А. Шевченко, Н. І. Рублевська, С. А. Щудро, О. П. Штепа, Л. В. Григоренко, Ю. С. Крамарьова, М. В. Дзяк</i> АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГІГІЄНА ТА ЕКОЛОГІЯ» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ	245
<i>Т. О. Петрушанко, Л. І. Дубова, Т. Д. Бублій, І. Ю. Литовченко</i> САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ	248
<i>Н. І. Питецька</i> КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМАОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА	250
<i>Г. П. Победьонна</i> ВИКЛАДАЧ ЯК КОМПЕТЕНТНИЙ УПРАВЛІНЕЦЬ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ	251
<i>Ю. Ф. Полковніков, А. В. Грицай, О. І. Потоцька</i> ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ МАГІСТРА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 8.12010007 «ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА» В УКРАЇНІ	252
<i>В. П. Польовий, Р. І. Сидорчук, А. С. Паляниця, Р. П. Кнут, О. О. Карлійчук, І. І. Білик, О. Й. Хомко, О. М. Плегуца, Л. П. Сидорчук</i> ДИСКУСІЯ, ЯК ФОРМА ПРАКТИЧНОГО ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ТА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	254
<i>В. П. Польовий, Р. І. Сидорчук, А. С. Паляниця, Л. П. Сидорчук, Р. П. Кнут, О. О. Карлійчук, І. І. Білик</i> ПРОБЛЕМИ РОБОТИ В МАЛИХ ГРУПАХ НА ЗАНЯТТЯХ З КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	255